

İqtisadi inkişafımızın yeni dayaq nöqtəsi - Qarabağ və Şərqi Zəngəzur

Ermənistan tərəfindən torpaqlarımızın 30 il işğal altında saxlanması ölkə iqtisadiyyatına milyardlarla manat ziyan vurub. İşğal dövründə bölgədə fəaliyyət göstərən bütün sahələr düşmən tərəfindən talan edilib. Ən çox zərər isə kənd təsərrüfatına dəyib.

Ermənilər həmin illərdə torpaqlarımızı heç bir əkin normalarına əməl etmədən vəhşicəsinə istismar ediblər. Üstəlik, işğal altındakı ərazilərimiz saysız-hesabsız mina və partlamamış sursatlarla çirkləndirilib. Bununla yanaşı, həmin bölgədəki təbii sərvətlərimiz talan olunarkən texniki qaydalara riayət edilmədiyi üçün bərəkətli torpaqlarımıza ciddi ziyan dəyib.

44 günlük Vətən müharibəsindəki tarixi Zəfərimizdən sonra işğal altındakı torpaqlardan yenidən onun əsl sahiblərinin faydalanması üçün imkan yarandı. Prezident İlham Əliyev əhalinin arzusunu nəzərə alaraq, 2021-ci il 27 aprel tarixli "Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərində kənd təsərrüfatı təyinatlı

torpaqların idarə edilməsi ilə bağlı bəzi məsələlər haqqında" Fərman imzaladı. Həmin fərmanın icrası çərçivəsində aqrar sahədə fəaliyyət göstərən subyektlərlə Zəngilan rayonunda 2,2 min hektar (o cümlədən 270 hektar öyrüş), Qubadlıda 2 min hektar əkin sahəsi üzrə uzunmüddətli (40 il), digər sahələr üzrə (11 ay) icarə müqavilələri bağlandı. Həmin təsərrüfatlarla 2022-2023-cü təsərrüfat ilində icarəyə verilən 68,5 min hektar əkin sahəsi üzrə icarə müqaviləsinin müddəti 2023-cü ilin noyabr ayında başa çatdığı üçün müqavilələrə xitam verildi və 2023-2024-cü təsərrüfat ili üzrə qısamüddətli icarə müqaviləsi bağlandı.

Belə ciddi nizam-intizamın yaradılması torpaqlardan səmərəli istifadəyə nəzarət olunması ilə bağ-

lıdır. Eyni zamanda icarədarın torpaqdan istifadə edərkən əkin-biçin normalarına əməl etməsinə ciddi nəzarət edilir. Çünki uzun illər ermənilər tərəfindən vəhşicəsinə istismar edilən torpaqlara daha çox diqqət və qayğı lazımdır. Bununla yanaşı, paralel olaraq icarəyə verilən ərazilərdə kənd təsərrüfatı potensialının dəqiqləşdirilməsi məqsədilə faktiki əkin yerlərinin Məlumatlar Bazasına daxil edilərək xəritələnməsi təmin olunur.

İşğaldan azad edilən ərazilərdə əhalinin məskunlaşması ilə paralel olaraq bu torpaqlardan səmərəli istifadə etmək üçün dövlət fermerlərə daim dəstək verir. Məqsəd bu bərəkətli torpaqlarda daha çox kənd təsərrüfatı məhsulunun istehsal edilməsinə nail olmaqdır. Təkcə ötən il Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi tərəfindən işğaldan azad edilmiş ərazilər üzrə Ağdam, Füzuli, Cəbrayıl, Qubadlı, Laçın, Xocalı, Xocavənd, Zən-

gilan və Tərtər rayonlarının müvafiq ərazilərində fəaliyyət göstərən 18 kənd təsərrüfatı məhsulu istehsalçısına 73,5 min hektar sahədə becərdikləri əkinlərə və çoxillik əkmələrə görə dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına 16 milyon 701,3 min manat məbləğində əkin subsidiyası verilib.

Məlumdur ki, müasir texnika və texnologiyalardan istifadə aqrar sektorda yüksək məhsul götürülməsində önəmli rol oynayır. Son dövrlər

ölkəmizdə kənd təsərrüfatı işlərində yüksək texnologiyalardan daha çox istifadə edilməsinin səbəbi də budur. Dövlət bu sahədə də fermerlərə dəstək verir. Belə ki, ötən il dövlət tərəfindən Tərtər rayonunun Çaylı kəndi ərazisində və Xocavənd rayonunun Məmməddərə kəndi ərazisində salınmış meyvə bağları üçün Aqrar Kredit və İnkişaf Agentliyinin vəsaiti hesabına ümumi dəyəri 2,75 milyon manat olan 2 dəst damlama suvarma sistemlərinin alışınnın maliyyələşdirilməsi məqsədilə 1 milyon 44,1 min, Qubadlı rayonunun Xanlıq kəndi ərazisində ümumi dəyəri 322,5 manat olan 14 dəst pivot suvarma sisteminin alışınnın maliyyələşdirilməsi üçün 999,2 min manat güzəşt ayrılıb. Həmçinin hesabatda bildirilir ki, il ərzində ümumi dəyəri 525 min manat olan 15 ədəd kənd təsərrüfatı texnikasının alışınnın maliyyələşdirilməsi məqsədilə 86,1 min manat məbləğində kredit verilib və qiymətdə 183,5 min manat güzəşt edilib.

Onu da vurğulayaq ki, işğaldan azad olunan ərazilərə göstərilən

dövlət dəstəyi öz müsbət nəticələrini verir. Dövlət Statistika Komitəsinin apardığı hesablamalara görə, ötən il Qarabağ və Şərqi Zəngəzurda 2022-ci illə müqayisədə ot istehsalı 6,1, süd istehsalı isə 7 faiz artıb. 2022-ci ildə ümumilikdə işğaldan azad olunmuş rayonlarda quş əti də daxil olmaqla diri çəkiddə 21 min 270 ton ot, 12 min 7786 ton süd istehsal olunub. Bu dövr ən çox ot (6 min 523 ton) Kəlbəcərdə, süd isə (43 min 727 ton) Ağdamda istehsal edilib.

Bu yazını Prezident İlham Əliyevin andiçmə mərasimində işğaldan azad edilmiş ərazilərdə görülcək işlər barədə dediyi sözlərlə tamamlamaq istərdik: "Əlbəttə ki, Qarabağ və Şərqi Zəngəzur bizim iqtisadi inkişafımızın yeni bir dayaq nöqtəsi olacaqdır. O bölgələrdə həm kənd təsərrüfatı, həm bərpaolunan enerji ilə bağlı layihələr, turizm layihələri qeyri-neft sektoruna böyük dəstək verəcəkdir".

Rüstəm KAMAL,
"Azərbaycan"